

Research Article

**ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
ในอนุภูมิภาคน้ำโขง : กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในประเทศไทย
ลาว เมียนมาร์ และจีน จังหวัดเชียงราย**

**INTERNATIONAL RELATIONS AND COLLABORATION AMONG TAI LUE
ETHNIC GROUPS IN GREATER MEKONG SUBREGION: A CASE STUDY ON
TAI LUE ETHNIC GROUPS IN THAILAND, LAOS, MYANMAR AND CHINA,**

CHIANG RAI PROVINCE

กัมปนาท จันตะคาด^{1*} นาวัน พรมใจสา² วรณะ รัตนพงษ์³ และธัญญลักษณ์ แซ่เลี้ยว⁴

Kampanat Chantakad^{1*}, Nawin Pomjaisa², Wanna Rattanapong³ and Thanyalak Saeliao⁴

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค สำนักวิชาสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เชียงราย ประเทศไทย^{1*}

สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เชียงราย ประเทศไทย^{1,2,3}

Regional Development Strategies, School of Social Sciences, Chiangrai Rajabhat University,

Chiangrai, Thailand^{1*}

School of Social Sciences, Chiangrai Rajabhat University, Chiangrai, Thailand^{1,2,3}

chantakadkampanat@gmail.com^{1*}

Received: 2020-10-18

Revised: 2020-11-10

Accepted: 2020-11-11

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ หาแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ และเพื่อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในหมู่บ้านสันบุญเรือง ประเทศไทย จำนวน 4 คน บ้านกอย้อย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ จำนวน 2 คน บ้านปงนาหนูน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 2 คน บ้านห้วยนา สาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 2 คน และประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อผู้อาศัยอยู่ในชุมชนที่ตั้งอยู่ใน 4 ประเทศ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล

จากตัวแทนครัวเรือนที่ยินยอมให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย กำหนดไว้ชุมชนละ 30 ครัวเรือน โดยทำการเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ พบว่า

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ มีความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ โดยมีการแลกเปลี่ยนสินค้าและการค้าขายระหว่างคนไทลื้อทั้ง 4 ประเทศ ในอดีตเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าและพัฒนาเป็นการซื้อขายตามแนวชายแดน ส่วนใหญ่เป็นสินค้าตามฤดูกาล ได้แก่ ผัก ผลไม้ ของป่า รวมถึงผ้าทอ ในปัจจุบันมีการแลกเปลี่ยนสินค้ากันน้อยลงแต่มีการซื้อขายในระบบออนไลน์กันมากขึ้น

ความสัมพันธ์ด้านสังคม และวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อมีความสัมพันธ์กันบนฐานความเป็นชาติพันธุ์เดียวกันของชาวไทลื้อ ซึ่งความสัมพันธ์ประกอบไปด้วย เครือญาติ เครือญาติโดยการสมรส เครือข่ายชาติพันธุ์ลื้อผ่านงานประเพณีและวัฒนธรรมของไทลื้อ ความเชื่อเรื่องผีและสายสกุลที่สืบเนื่องมาจากสิบสองปันนา หรือความเชื่อและการนับถือผีบ้าน ผีเมือง ของชาวไทลื้อที่มีการสร้าง “ใจกลางบ้าน” หรือ “หลักใจกลางบ้าน” หรือ “ใจบ้าน” และความเชื่อเรื่อง “ผีบรรพบุรุษ” ความสัมพันธ์ด้านการนับถือพุทธศาสนานิกายเถรวาท กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อทั้ง 4 ประเทศนับถือพุทธศาสนานิกายเถรวาท และมีความศรัทธาในพุทธศาสนา

ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในระยะ 1 ปี ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชน โดยการประชุมทางด้านสังคม และภาคประชาสังคมของไทลื้อทุกปี เพื่อสร้างเครือข่ายไทลื้อทั้ง 4 ประเทศให้มีความแน่นแฟ้นและมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง และ 2) การสนับสนุนการสร้างสรรค์วัฒนธรรมให้เยาวชนไทลื้อให้มีความคิดสร้างสรรค์ในเรื่องวัฒนธรรมและศิลปะไทลื้อร่วมกันให้มีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมของไทลื้อ เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้เยาวชนสามารถนำไปสู่การเผยแพร่เป็นสารสนเทศที่ทันสมัยและน่าสนใจ ส่วนข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในระยะ 3-5 ปี ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการสร้างการรับรู้ถึงความเป็นไทลื้อเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของพี่น้องไทลื้อ 4 ประเทศผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย 2) สนับสนุนการสร้างการรับรู้ถึงการนำเสนอรายการเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมและศิลปะไทลื้อใน 4 ประเทศอย่างต่อเนื่อง ผ่านวิถีวัฒนธรรมประเพณี และความเป็นเชื้อชาติ สายเลือดไทลื้อที่เหมือนกัน และ 3) ส่งเสริมการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมไทลื้อ โดยการส่งเสริมการร่วมกันสนับสนุนและพัฒนาข้อมูลผ่านเอกสารและการรวบรวมรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมของไทลื้อเข้าด้วยกัน

คำสำคัญ: ความร่วมมือระหว่างประเทศ ชาติพันธุ์ไทลื้อ อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the economic, social and cultural relations among Tai Lue ethnic groups in 4 countries, and establish strategic recommendations for the development of international relations and collaboration among Tai Lue ethnic group in 4 countries. The sample group included 4 local wisdom experts from Ban Sanboonrueng village in Thailand, 2 from Ban Kokoi in the Republic of the Union of Myanmar, 2 from Ban Poongnanon in Lao People's Democratic Republic, 2 from Ban Huana in China, and residents of Tai Lue communities in 4 countries. The data was collected from 30 cooperative households from each of the communities. The accidental sampling approach was used. It has been found that;

The Tai Lue ethnic groups in 4 countries maintain an economic relation through trades among the communities. In the past, the goods were exchanged. It was then developed into border trades of mostly seasonal products such as vegetables, fruits, wild products as well as woven clothes. Today, the goods exchange is not done as frequently, but more online trades are observed.

The Tai Lue ethnic groups sustain social and cultural relations on an ethnic basis. The relations are established through kinship, marriage, and traditional and cultural networks involving Xishuangbanna-originated spiritual beliefs and genetic inheritance, beliefs about household deity demonstrated through the "house pillar" or "house core" placement, and beliefs about ancestral ghosts. As for the religious aspect, the Tai Lue ethnic group in 4 countries are faithful to the Theravada school of buddhism.

1-year strategic recommendations for the development of international relations and collaboration among Tai Lue ethnic group in 4 countries include 1) Communal engagement encouragement through annual social and civil social gatherings for strengthening the network among Tai Lue communities in those 4 countries and fostering continuous relationship, and 2) Cultural encouragement among Tai Lue youths to develop their creativity and cultural knowledge for innovative cultural sharing in the future. The 3-5 year strategic recommendations include 1) Tai Lue identity awareness development in all 4 countries using modern information technology, 2) Continuous encouragement of Tai Lue cultural heritage and art programs in all 4 countries through similar Tai Lue traditions and identities, and 3) Tai Lue cultural heritage conservation and encouragement through information improvement with documents and Tai Lue cultural heritage list.

Keyword: International Collaboration, Tai Lue Ethnic, Greater Mekong Subregion

บทนำ

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และบริเวณอนุภาคลุ่มน้ำโขงอยู่ภายใต้อิทธิพลของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้นโยบายการพัฒนาต่าง ๆ อยู่ภายใต้ตัวแบบการพัฒนาแบบเส้นตรง (linear-development model) มากกว่าแบบการพัฒนาเชิงระบบ (Systemic model) (Kasard and Janowitz, 1974, pp. 238-239) ซึ่งการพัฒนาภายใต้ตัวแบบนี้ได้ถูกนำมาประยุกต์เข้ากับการพัฒนาในโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาประเทศไทย ทั้งนี้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในลุ่มแม่น้ำโขงที่ประกอบด้วย ความร่วมมือและโครงการระหว่างประเทศเกี่ยวกับแม่น้ำโขง การค้าและการขนส่งทางบกและทางเรือในแม่น้ำโขง จนกระทั่งถึงความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะเหลี่ยมเศรษฐกิจ คือ หกเหลี่ยมเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง 6 ประเทศ ที่ดำเนินโดยนโยบายของรัฐบาลกลางของประเทศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากงานวิจัยหลายเรื่อง เช่น งานวิจัยของ Nuchpiam (2002), Researchers at Chao Ban Chiang Khong (2004) และ Satum (2005) ได้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาและโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่น ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า โลกาภิวัตน์ทำให้กระแสวัฒนธรรมทุนนิยมตะวันตกได้แพร่ขยายไปทั่วโลก ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพของแม่น้ำโขงเสื่อมลง การควบคุมน้ำของเขื่อนในจีนและการระเบิดแก่งในแม่น้ำโขงทำให้สังคมและวัฒนธรรมของคนหาปลาในชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขงบริเวณชายแดน ไทย-ลาว เปลี่ยน

แปลงไป เช่น ปลาไม่อพยพตามฤดูกาล คนหาปลาไม่สามารถใช้เครื่องมือหาปลาพื้นบ้านได้ ทำให้สังคมของคนที่ย้ายอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเปลี่ยนแปลงไป กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้วัฒนธรรมระดับโลก และระดับชาติเข้าไปครอบงำวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นถูกทำลายไปเรื่อย ๆ

การเกิดขึ้นของรัฐธรรมนูญใหม่พร้อมกับการแบ่งเส้นเขตแดน การบูรณาการแห่งชาติ และการพัฒนาในช่วงประมาณถึงศตวรรษที่ผ่านมา มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนและสร้างวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ร่วมชาติ กระบวนการดังกล่าวมีส่วนลดทอนอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ กับทั้งมีการสร้างวาทกรรมชุดหนึ่งที่ทำให้นิยามว่ากลุ่มชาติพันธุ์เป็นกลุ่มคนที่ยังตกอยู่ในสภาวะล้าหลัง ขาดการศึกษาและก้าวไม่ทันการพัฒนา เพื่อให้สามารถดำเนินตามเส้นทางการพัฒนาที่กำหนดขึ้นได้มากไปกว่านั้น คือ กระแสนโยบายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อระบบตลาดในช่วงที่ผ่านมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ให้เป็นสินค้า กลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อยมักจะถูกเบียดขับและกีดกันสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรที่เป็นแหล่งทำมาหากินและทุนในการดำรงชีวิต (Sopida, W. 2005)

ชาวไทยลื้อเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทที่มีประวัติศาสตร์ภาษาและวัฒนธรรมที่เป็นแบบแผนของตนมานานกลุ่มหนึ่ง ชาวไทยลื้อมีถิ่นฐานอยู่ในแคว้นสิบสองปันนา ทางตอนใต้ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน ในช่วงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการปกครองของประเทศจีน เมื่อปี พ.ศ. 2454 เป็นต้นมา ทำให้กลุ่มของชาวไทยลื้ออพยพโยกย้ายถิ่นที่อยู่ของจากศูนย์กลางของรัฐเดิมในสิบสองปันนา

สู่ประเทศต่าง ๆ กระจายไปตามชุมชนต่าง ๆ บ้าง ประปราย บ้างหนาแน่น ทั้งทางภาคเหนือของไทย แถบจังหวัดพะเยา แพร่ น่าน เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน บางส่วนตั้งถิ่นฐานอยู่ทางภาคเหนือของประเทศลาว ตามที่ราบลุ่มแม่น้ำต่าง ๆ ได้แก่ ลุ่มแม่น้ำทา ลุ่มแม่น้ำสิงในแขวงหลวงน้ำทา ลุ่มแม่น้ำงาวในแขวงหลวงบ่อแก้วเขตลุ่มแม่น้ำงูในแขวงพงสาลีและหลวงพระบางลุ่มแม่น้ำแบง แขวงอุดมไซในทางเหนือของเมืองหลวงพระบาง ในเวียดนามนั้นมีชุมชนไทลื้ออยู่ในเขตเมือง บินห์ลูและฝั่งตะวันออกของแม่น้ำดำ ตามแนวชายแดนที่ติดต่อกับจีน และในประเทศพม่าบริเวณภาคตะวันออกของรัฐฉานในเขตเมืองยอง (Charles, K. 1993) ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทุกด้านซึ่งเป็นไปอย่างพลวัต

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ และเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศซึ่งผลการค้นคว้าวิจัยจะใช้เป็นประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ
2. เพื่อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ

ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนในกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ คือ ประเทศไทย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา ได้แก่ บ้านสันบุญเรือง ตำบลเกาะช้าง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย บ้านกอข่อย เมืองยอง จังหวัดท่าขี้เหล็ก สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ บ้านป่งนาหนูน เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และบ้านหัวนา เมืองเชียงรุ่ง เขตปกครองตนเองสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา รวมเวลา 24 เดือน

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง : กรณีศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในประเทศไทย ลาว เมียนมาร์ และจีน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลทั้งปฐมภูมิและ

ทฤษฎีโดยใช่วิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยให้ชาวไทยเชื้อในแต่ละพื้นที่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล โดยกำหนดแนวทางการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อผู้อาศัยอยู่ในชุมชน ที่ตั้งอยู่ใน 4 ประเทศ คือ

บ้านสันบุญเรือง ตำบลเกาะช้าง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย

บ้านกอย้อย เมืองยอง จังหวัดท่าขี้เหล็ก สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

บ้านปุงนาหนุน เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บ้านห้วยนา เมืองเชียงรุ่ง เขตปกครองตนเองสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน ประเทศจีน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อผู้อาศัยอยู่ในชุมชน ที่ตั้งอยู่ใน 4 ประเทศ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีคุณสมบัติ 3 ประการ ได้แก่ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำหมู่บ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น คนในหมู่บ้านให้ความเคารพยกย่อง และมีภูมิความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมา วัฒนธรรมและประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ และยินยอมให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย โดยทำการเลือกแบบเจาะจง รายละเอียดดังนี้

บ้านสันบุญเรือง ตำบลเกาะช้าง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย จำนวน 4 คน

บ้านกอย้อย เมืองยอง จังหวัดท่าขี้เหล็ก สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ จำนวน 2 คน

บ้านปุงนาหนุน เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 2 คน

บ้านห้วยนา เมืองเชียงรุ่ง เขตปกครองตนเองสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 2 คน

ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อผู้อาศัยอยู่ในชุมชน ที่ตั้งอยู่ใน 4 ประเทศ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือนที่ยินยอมให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย กำหนดไว้ชุมชนละ 30 ครัวเรือน โดยทำการเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และดำเนินการแปลเป็น 4 ภาษา ประกอบด้วย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ประกอบด้วยเอกสารวิชาการ เอกสารประวัติศาสตร์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อินเทอร์เน็ต วีดิทัศน์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และสมุดบันทึก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยประเด็นการสัมภาษณ์ 3 ประเด็น ดังนี้

2.1.1 ชุมชนไทลื้อของท่านมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอย่างไรบ้าง

2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขงด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของก

กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อประเทศไทย สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่ง
สหภาพเมียนมาร์ และสาธารณรัฐประชาชนจีน มี
ความสัมพันธ์กันอย่างไรบ้าง

2.1.3 มีแนวทางในการพัฒนา
ความสัมพันธ์และความร่วมมือของกลุ่มชาติพันธุ์
ไทลื้อในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (ประเทศไทย สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่ง
สหภาพเมียนมาร์ และสาธารณรัฐประชาชนจีน)
เป็นอย่างไรบ้าง

2.2 การวิเคราะห์เอกสาร ประเด็นการ
วิเคราะห์เอกสาร มีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลประวัติศาสตร์ความเป็นมาของหมู่บ้าน การอพยพ เคลื่อนย้าย

2.2.3 ข้อมูลวิถีชีวิตความเป็นอยู่
อาชีพ ประเพณี วัฒนธรรม ของแต่ละชุมชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย

3 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม
ประกอบด้วย เพศ สถานะ วุฒิการศึกษา และอายุ

ส่วนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์และ
ความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์
ไทลื้อในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง : กรณีศึกษากลุ่มชาติ
พันธุ์ไทลื้อในประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์
และสาธารณรัฐประชาชนจีน ลักษณะเป็นแบบ
สำรวจรายการ (Check list) มีระดับการให้คะแนน
แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ การ
คำนวณหาอันตรภาคชั้น เพื่อแปลผลคะแนนใน
แต่ละช่วง ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์มากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์มาก

3 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์น้อย

1 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์น้อยที่สุด

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมาย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ในระดับน้อย

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ซึ่งมีคำถามประกอบด้วย

3.1 ท่านอยากให้มิจิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อใน 4 ประเทศ

3.2 ท่านคิดว่าการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อใน 4 ประเทศ ให้ต่อเนื่อง และยั่งยืน ควรทำอย่างไร

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสอบถามตามข้อความรู้ที่ศึกษา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล
3. นำร่างแบบสอบถามให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมของเครื่องมือ เพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม

4. นำร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และพิจารณาแบบทดสอบ ทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.60 ขึ้นไป

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยการศึกษาครั้งนี้จะนำไปทดลองกับชุมชนไทลื้อบ้านหย่วน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถาม ในการหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha

coefficient) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 แสดงว่าแบบสอบถามมีระดับความเที่ยงในระดับดีสามารถนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

6. ปรับปรุงพัฒนาแบบสอบถาม และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

7. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติพันธุ์ไทลื้อในอดีต และทำการสัมภาษณ์ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ทั้ง 4 ประเทศในประเด็นชุมชนไทลื้อของท่านมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอย่างไรบ้าง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และสาธารณรัฐประชาชนจีน มีความสัมพันธ์กันอย่างไรบ้าง และมีแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และสาธารณรัฐประชาชนจีน) เป็นอย่างไรบ้าง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ใน 3 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และประเทศไทย ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้วิจัยให้ผู้ช่วยผู้วิจัยซึ่งเป็นไกด์ท้องถิ่นเป็นผู้สัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การพรรณนาเหตุการณ์ จากการบันทึก การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยผู้วิจัยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้ออย่างต่อเนื่องและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ระหว่างการเก็บข้อมูลจะมีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำไปพร้อม ๆ กันเพื่อนำผลการวิเคราะห์มาปรับแนวคิด เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจัดหมวดหมู่ของข้อมูล รวมถึงการตัดทอนข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป และมีการตรวจสอบซ้ำเพื่อยืนยันสรุปผลด้วยการตรวจสอบแบบสามเส้า จากการนำไปให้ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้นำทางศาสนา ได้อ่านก่อนนำเสนอในการเขียนรายงานผลการวิจัย

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ หลังจากรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ความถี่ และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง : กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ในประเทศไทย ลาว เวียดนามและจีน ใช้สถิติเชิง ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ไค-สแควร์ (Chi-Square)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยโดยจัดลำดับการนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ พบว่า ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อมีการแลกเปลี่ยนสินค้าและการค้าขายระหว่างคนไทลื้อทั้ง 4 ประเทศ ยังมีการค้าขายและแลกเปลี่ยนกันมาตั้งแต่อดีต ในอดีตเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าและพัฒนามาเป็นการซื้อขายตามแนวชายแดน ส่วนใหญ่เป็นสินค้าตามฤดูกาล ได้แก่ ผัก ผลไม้ ของป่า รวมถึงผ้าทอ ในปัจจุบันมีการแลกเปลี่ยนสินค้ากันน้อยลงแต่มีการซื้อขายในระบบออนไลน์กันมากขึ้น พื้นที่ที่มีการซื้อขายสินค้าระหว่างไทลื้อทั้ง 4 ประเทศ เห็นได้อย่างชัดเจนว่า มีบางส่วนเกิดจากความเป็นชาติพันธุ์ไทลื้อด้วยกัน การสื่อสารด้วยภาษาเดียวกัน จึงทำให้ยังมีการค้าขายตลอดมา ความสัมพันธ์ด้านสังคม และวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อความสัมพันธ์ในความเป็นชาติพันธุ์ไทลื้อด้วยกันหรือความเป็นเครือญาติไทลื้อทั้ง 4 ประเทศ มีความสัมพันธ์กันบนฐานความเป็นชาติพันธุ์เดียวกันของชาวลื้อถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากเพราะทำให้มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันได้ง่ายและรวดเร็ว และหากรู้จักกันแล้วก็สามารถ

สานต่อความสัมพันธ์นั้นอย่างยาวนาน ซึ่งความสัมพันธ์นี้ประกอบไปด้วย เครือญาติ เครือญาติโดยการสมรส เครือข่ายชาติพันธุ์ลื้อผ่านงานประเพณี และวัฒนธรรมของลื้อ ความเชื่อเรื่องผีและสายสกุลที่สืบเนื่องมาสิบสองปันนา หรือความเชื่อและการนับถือผีบ้าน ผีเมือง ของชาวลื้อที่มีการสร้าง “ใจกลางบ้าน” หรือ “หลักใจกลางบ้าน” หรือ “ใจบ้าน” และ ความเชื่อเรื่อง “ผีบรรพบุรุษ” ส่วนความสัมพันธ์ในด้านการนับถือพุทธศาสนานิกายเถรวาท กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อทั้ง 4 ประเทศนับถือพุทธศาสนานิกายเถรวาท และมีความศรัทธาในพุทธศาสนา ดังนั้นการนับถือพุทธศาสนาเหมือนกันจึงเป็นสิ่งที่ช่วยยึดโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนลื้อด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น วัด โบสถ์ พระพุทธรูป ช่วยทำให้คนไทลื้อสามารถสานต่อความสัมพันธ์กันได้ง่ายและรวดเร็ว และเป็นจุดเชื่อมความสัมพันธ์กันได้แน่นแฟ้น แม้จะไม่เคยรู้จักกันมาก่อนแต่หากรู้ว่านับถือศาสนาพุทธ ย่อมเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันได้ง่ายและสามารถเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์กันได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ พบว่า ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะสั้นและระยะยาว ได้แก่

ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในระยะ 1 ปี ประกอบด้วย

1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชน โดยการสนับสนุน ส่งเสริมการประชุมทางด้านสังคม และภาคประชาสังคมของไทลื้อทุกปี

เพื่อสร้างเครือข่ายไทลื้อทั้ง 4 ประเทศให้มีความแน่นแฟ้น และมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง

2. การสนับสนุนการสร้างสรรค์วัฒนธรรม โดยการส่งเสริมและสนับสนุนความสามารถของเยาวชนไทลื้อให้มีความคิดสร้างสรรค์ในเรื่องวัฒนธรรมและศิลปะไทลื้อร่วมกันให้มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของไทลื้อเพื่อเป็นฐานข้อมูลให้เยาวชนสามารถนำไปสู่การเผยแพร่เป็นสารสนเทศที่ทันสมัยและน่าสนใจ

ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ในระยะ 3-5 ปี ประกอบด้วย

1. การส่งเสริมการสร้างการรับรู้ถึงความเป็นไทลื้อเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของพี่น้องไทลื้อ 4 ประเทศผ่านทาง TV วิทยุ และ Internet ให้มีความแพร่หลาย โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถเชื่อมต่อเครือข่ายได้ง่ายและสะดวก

2. สนับสนุนการสร้างการรับรู้ถึงการนำเสนอรายการเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมและศิลปะไทลื้อใน 4 ประเทศอย่างต่อเนื่อง ผ่านวิถีวัฒนธรรมประเพณี และความเป็นเชื้อชาติสายเลือดไทลื้อที่เหมือนกัน

3. ส่งเสริมการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมไทลื้อ โดยการส่งเสริมการร่วมสนับสนุนและพัฒนาข้อมูลผ่านเอกสารและการรวบรวมรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมของไทลื้อเข้าด้วยกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อมีการแลกเปลี่ยน

สินค้าและการค้าขายระหว่างคนไทยเชื้อทั้ง 4 ประเทศ ยังมีการค้าขายและแลกเปลี่ยนกันมาตั้งแต่อดีต ในอดีตเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าและพัฒนามาเป็นการซื้อขายตามแนวชายแดนส่วนใหญ่เป็นสินค้าตามฤดูกาล ได้แก่ ผัก ผลไม้ของป่า รวมถึงผ้าทอ ในปัจจุบันมีการแลกเปลี่ยนสินค้ากันน้อยลงแต่มีการซื้อขายในระบบออนไลน์กันมากขึ้น พื้นที่ที่มีการซื้อขายสินค้านี้ระหว่างไทยเชื้อทั้ง 4 ประเทศ เห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีบางส่วนเกิดจากความเป็นชาติพันธุ์ไทยเชื้อด้วยกัน การสื่อสารด้วยภาษาเดียวกัน จึงทำให้ยังมีการค้าขายตลอดมา ส่วนความสัมพันธ์ด้านสังคม และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเชื้อความสัมพันธ์ในความเป็นชาติพันธุ์ไทยเชื้อด้วยกันหรือความเป็นเครือญาติไทยเชื้อทั้ง 4 ประเทศมีความสัมพันธ์กันบนฐานความเป็นชาติพันธุ์เดียวกันของชาวเชื้อถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมาก ซึ่งความสัมพันธ์นี้ประกอบไปด้วย เครือญาติ เครือญาติโดยการสมรส เครือข่ายชาติพันธุ์เชื้อผ่านงานประเพณีและวัฒนธรรมของเชื้อ ความเชื่อเรื่องผีและสายสกุลที่สืบเนื่องมาสิบสองปันนา หรือความเชื่อและการนับถือผีบ้านผีเมือง ของชาวเชื้อที่มีการสร้าง “ใจกลางบ้าน” หรือ “หลักใจกลางบ้าน” หรือ “ใจบ้าน” และ ความเชื่อเรื่อง “ผีบรรพบุรุษ” ส่วนความสัมพันธ์ในด้านการนับถือพุทธศาสนานิกายเถรวาท กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเชื้อทั้ง 4 ประเทศนับถือพุทธศาสนานิกายเถรวาท และมีความศรัทธาในพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับ Sodsongkrit & Wongcharoenkul (2014) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ชนกลุ่มน้อยเผ่าไต : พี่น้องเผ่าไทในสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า มีชาวเผ่าไทอาศัยอยู่ในหลายพื้นที่ ซึ่งนอกจากในพื้นที่

ประเทศไทยที่มีความชัดเจนที่สุดแล้ว ยังพบว่ามีกลุ่มคนที่เป็นเครือญาติกับชาวไทอาศัยอยู่ในหลายพื้นที่ของประเทศต่าง ๆ นักวิชาการทางภาษาศาสตร์ใช้ชื่อเรียกคนไทยที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยว่า “ไท” ชาวไทในสิบสองปันนามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวไทในพื้นที่ต่าง ๆ นักวิชาการมีความเห็นว่าเป็นจุดกำเนิดของเผ่าพันธุ์ตระกูลไท บทความนี้นำเสนอในเชิงชาติพันธุ์วรรณาเกี่ยวกับชนเผ่าไตในสิบสองปันนา มีเนื้อหาหลักประกอบด้วย (1) ถิ่นที่อยู่ (2) ข้อมูลทางภาษา (3) ประวัติศาสตร์ (4) ศิลปวัฒนธรรม (5) ชีวิตความเป็นอยู่ (6) ขนบธรรมเนียมประเพณี เนื่องจากข้อความเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนของไทยยังมีอยู่น้อย บทความนี้จะนำเสนอเพื่อให้เป็นข้อมูลสำหรับนักวิชาการชาวไทยได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และสอดคล้องกับ Prarachpariyatti (Sayan Arintamo) (2017) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพุทธกระบวนทัศน์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมของชาวไทเชื้อในล้านนาพบว่า ชาวไทเชื้อเดิมตั้งอยู่บริเวณสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมาอพยพเข้ามาอยู่ในล้านนาด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น การถูกเกณฑ์จากผู้ครองนครล้านนาในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ การค้าขาย การแสวงบุญทางพุทธศาสนา การลี้ภัยทางการเมือง และการติดตามญาติพี่น้อง ชุมชนไทเชื้อนิยมตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณริมแม่น้ำ และที่ราบระหว่างภูเขาที่มีลำห้วยไหลผ่าน ทำนา ปลูกข้าวโดยใช้แรงงานคนในครัวเรือน และแรงงานสัตว์ มีระบบเหมืองฝายเพื่อจัดการน้ำในการทำนา ครอบครัวยุคของไทเชื้อเป็นครอบครัวขยาย ผู้หญิงไทเชื้อจะทอผ้า เพื่อทำเครื่องนุ่งห่มและ

เครื่องใช้ภายในครัวเรือน ด้านความเชื่อ มีเสาใจบ้านเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้านมีวัดเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนา

ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ ในด้านการตระหนักรู้และความรู้สึกของการเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ในภาพรวม บ้านห้วยนา (ประเทศจีน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่า รับรู้ถึงเป็นไทลื้อเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของพี่น้องไทลื้อ 4 ประเทศผ่านทาง TV วิทยุ และ Internet มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมไทลื้อ บ้านห้วยนา (ประเทศจีน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า ร่วมสนับสนุนและพัฒนาข้อมูลผ่านเอกสารและการรวบรวมรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมของไทลื้อเข้าด้วยกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) ด้านการสร้างสรรค์วัฒนธรรมบ้านห้วยนา (ประเทศจีน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่า พัฒนาแหล่งการจำหน่ายสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมไทลื้อ กับการนำวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเป็นสินค้าและบริการในตลาดภายใน 4 ประเทศร่วมกัน อยู่ระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.36$) และด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านสันบุญเรือง (ประเทศไทย) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) เมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่า การประชุมทางด้านสังคม และภาคประชาสังคมของไทลื้อทุกปี ($\bar{X} = 4.73$)

ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศของ

กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 ประเทศ พบว่า ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะสั้นและระยะยาว ได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในระยะ 1 ปี ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชน โดยการสนับสนุน ส่งเสริมการประชุมทางด้านสังคม และภาคประชาสังคมของไทลื้อทุกปีเพื่อสร้างเครือข่ายไทลื้อทั้ง 4 ประเทศให้มีความแน่นแฟ้นและมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง และการสนับสนุนการสร้างสรรค์วัฒนธรรมโดยการส่งเสริมและสนับสนุนความสามารถของเยาวชนไทลื้อให้มีความคิดสร้างสรรค์ในเรื่องวัฒนธรรมและศิลปะไทลื้อร่วมกันให้มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของไทลื้อเพื่อเป็นฐานข้อมูลให้เยาวชนสามารถนำไปสู่การเผยแพร่เป็นสารสนเทศที่ทันสมัยและน่าสนใจ ส่วนข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ในระยะ 3-5 ปี ได้แก่ การส่งเสริมการสร้างการรับรู้ถึงความเป็นไทลื้อเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของพี่น้องไทลื้อ 4 ประเทศผ่านทาง TV วิทยุ และ Internet ให้มีความแพร่หลาย โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถเชื่อมเครือข่ายได้ง่ายและสะดวกสนับสนุนการสร้างการรับรู้ถึงการนำเสนอรายการเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมและศิลปะไทลื้อใน 4 ประเทศอย่างต่อเนื่อง ผ่านวิถีวัฒนธรรมประเพณีและความเป็นเชื้อชาติ สายเลือดไทลื้อที่เหมือนกัน และส่งเสริมการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมไทลื้อ โดยการส่งเสริมการร่วมสนับสนุนและพัฒนาข้อมูลผ่านเอกสารและการรวบรวมรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมของไทลื้อเข้าด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Piamsuwannakit, Kesapradist, & Yossakrai (2018) ที่ได้ศึกษาการดำรงอยู่ของผ้าทอไทลื้อในจังหวัดเชียงราย : บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ

วัฒนธรรม พบว่า การที่ผ้าทอไทลื้อในจังหวัด เชียงรายสามารถดำรงอยู่ได้เนื่องจากมีปัจจัยที่ ส่งเสริมและสนับสนุนดังนี้ ผ้าทอไทลื้อมีคุณค่าทาง วัฒนธรรมในระบบเศรษฐกิจ 3 ด้านดังนี้คือ ใน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม ซึ่ง เศรษฐกิจวัฒนธรรมไทลื้อจะดำรงอยู่ได้ต้องได้รับ การสนับสนุน 3 ประการดังนี้คือ การสนับสนุน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสนับสนุนจาก ภาครัฐและเอกชน และการสนับสนุนจากชุมชน และเพื่อให้ผ้าทอไทลื้อสามารถดำรงอยู่ได้ใน ปัจจุบันและอนาคต จะต้องดำรงรักษาไว้ซึ่งศิลป วัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ โดยวิถีการดำรง อยู่ของผ้าทอไทลื้อในฐานะเป็นเศรษฐกิจวัฒนธรรม จะดำรงอยู่ได้จะต้องดำเนินการให้ครบวงจร วัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยการดำเนินการ ดังต่อไปนี้ 1) การสร้างสรรค์ 2) การบริโภค การ ผลิต การมีส่วนร่วม 3) การเผยแพร่และการจัด นิทรรศการ รูปแบบเศรษฐกิจวัฒนธรรมของผ้าทอ ไทลื้อในจังหวัดเชียงราย คือการมีทุนวัฒนธรรม มี ประชาชนชุมชน มีกระบวนการสืบทอดถ่ายทอดองค์ ความรู้ มีการปรับตัว นำเอาความคิดสร้างสรรค์ ในใส่การผลิต และการสนับสนุนจากภาครัฐและ ภาคเอกชน อีกทั้งมีการเผยแพร่จัดนิทรรศการ ส่งผ่านไปยังคนรุ่นหลังต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรทำการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ กับชุมชนโดยเน้นการส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

ทั้ง 4 ประเทศได้มีการประชุมทางด้านสังคมและ ภาควิชาสังคมของไทลื้อทุกปีและหมุนเวียนกัน จัดในแต่ละประเทศ เพื่อให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ ความคล้ายคลึงและความเป็นเชื้อสายเดียวกันและ ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. ควรพัฒนาระบบสารสนเทศที่ทันสมัย ในการจัดทำฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์ความ เป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อทั้ง 4 ประเทศ เพื่อ เป็นองค์ความรู้ให้แก่เยาวชนรุ่นต่อไปได้ทำการ ศึกษาในมิติต่าง ๆ ให้สามารถนำไปสู่การเผยแพร่ ข้อมูลที่ทันสมัยและน่าสนใจ

3. ควรส่งเสริมและสนับสนุนความเป็นไท ลื้อโดยเฉพาะเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของพี่น้องไทลื้อ 4 ประเทศโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถ เชื่อมเครือข่ายได้ง่ายและสะดวก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อมีวัฒนธรรม ประเพณีที่เข้มแข็งดังนั้นควรทำการศึกษาระบบ การทำงานทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เช่น ระบบไตเฮือนเสาใจบ้าน เพื่อนำไปเป็นแนวทางใน การบริหารจัดการในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป

2. รูปแบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อทั้ง 4 ประเทศ เน้นการ ค้าขายแบบเน้นการแลกเปลี่ยนแบบเครือญาติ ดังนั้นควรทำการศึกษานำเอาเทคโนโลยีมาใช้ ในการสนับสนุนการค้าขาย รวมถึงการพัฒนาขาย ฐานข้อมูลความสัมพันธ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ในพื้นที่อื่น ๆ

REFERENCES

- Kasarda, John D., and Morris Janowitz. Community Attachment in Mass Society. **American Sociological Review**. 39 (1974): 328-239.
- Keyes, Charles F. (1993). Who are the Lue? Revisited Ethnic Identity in Lao, Thailand, and China. **Academic seminar on the status and educational approach to Tai culture**. Apr 11, 2013.
- Nuchpiam T. (2002). **Asian-European Studies**. Bangkok: Thailand Science Research and Innovation. (in Thai)
- Piamsuwannakit, S., Kesapradist, B. & Yossakrai, K. (2018). The Existence of Tai Lue Textile in Chiangrai Province: An Analysis of Cultural Economy. **Journal of Social Academic**. 11(1). (January – April 2018): 43-52. (in Thai)
- Prarachpariyatti (Sayan Arintamo). (2017). A Study of Relationship Between Buddhist Paradigm and Socio-Cultural Change of Tai-Lue in Lanna. **Journal of Social Academic**. 10(1). (January – April 2017): 57-70. (in Thai)
- Researchers at Chao Ban Chiang Khong. (2004). **Mekong River: a river of life and culture**. Chiang Mai: Southeast Asia Rivers Network Thailand Chapter. (in Thai)
- Satum, A. (2005). **The impact of development and globalization on the current Mekong site layout**. Chiang Mai: Women's Studies Center, Chiang Mai University. (in Thai)
- Sodsongkrit, M. & Wongcharoenkul, C. (2014). The Minority of Dai Tribe : Tai Tribe Relatives in Xishuangbanna, The Republic of China. **Journal of Cultural Approach**. 15(27). (January – June 2014): 51-64. (in Thai)
- Sopida Wirakunthevan. (2005). **Chiang Khong: Ethnicity and Trade at the Border**. Bangkok: Research Fund Office.